

Eesti Majandus

Tööstuse, kaubanduse ja rahanduse ajakiri

6. köide Tallinnas, teisipäeval, 19. mail 1925. Nr. 21 (115)

S i s u:

Toimetuse kommentaar

Dr. sc. pol. R. Pape: Kaubandus- ja käsitöö-
kodade organisatsioon Saksamaal

N. Pihlakas: Kaubalaevade soetamis- laenu
fondi seadus ja meie valitsusasutused

Sise- ja väljamaa kroonika

Teated ettevõtete tegevusest

Isiklikud teated

Raha- ja kaubaturu ülevaated

Ilmub kord nädalas

Väljaandja: Eesti Majanduspoliitiline Selts, Tallinnas

EESTI MAJANDUS

Tööstuse, kaubanduse ja rahanduse ajakiri
ilmub Eesti Majanduspoliitilise Seltsi väljaandel
kord nädalas

Vastutav toimetaja N. KÖSTNER

Ainukene majandusline eri-ajakiri Eestis

Juhtkirjad paremate Eestiasjatundjate sulest
Laialdane majandusline informatsioon sise-
ja väljamaalt

Eesti konsulaar- ja kaubandusliste esitajate
aruanded

Igale ärimehel tarvilikud praktilised teated
kaubanduse, tööstuse ja rahanduse alalt

Ärisse puutuvad juriidilised teated

**Ajakiri ilmub kaubandus-tööstusmi-
nisteeriumi, Tallinna Börse-komitee,
Pankade Nõukogu ja Vabrikantide
ühisuse toetusel**

Tellimise hind: aastas Emk. 1000. Väljamaale 2000.
pooles " " 500. " 1000.

Toimetus: Pikk tän. 40, Tallinnas, tel. 29-39

Talitus: Lai tän. 38, Graafiline Ühing „Kiri“, tel. 18-66

EESTI MAJANDUS

TÖÖSTUSE, KAUBANDUSE JA RAHANDUSE AJAKIRI

Tellimise hind: aastas Emk. 1000.— Väljamaale Emk. 2000.—
pooleaastas „ 500.— „ „ 1000.—

Toimetus: Pikk tän. 40, Tallinnas, tel. 29-39 Talitus: Lai tän. 38, Graafliline Ühing „Kiri“. Telef. 18-65

6. köide. Tallinnas, teisipäeval, 19. mail 1925. Nr. 21 (115)

Sisu: Toimetuse kommentaar. Dr. sc. pol. R. Pape, Berlin: Kaubandus- ja käsitöökodade organisatsioon Saksamaal. N. Pihlakas: Kaubalaevade soetamis- laenu fondi seadus ja meie valit- susasutused. Sise- ja väljamaa kroonika. Teated ettevõtete tegevusest. Isiklikud teated. Raha- ja kaubaturu ülevaated.

Tallinnas, 18. mail 1925. a.

Eesti panga emissiooni kate.

Vabariigi valitsuse poolt kinnitatud Eesti raha- märkide emissiooni miinimum-katte määrus (v. kroonika) sisal- dab eneses kaks eeskirja: ühelt poolt peab emissioon kaetud olema kulla ja välisvaluu- taga vähemalt 30% suuruses ja teiselt poolt ei tohi emissiooni katmata osa mitte üle 2.500.000.000 mk. tõusta. Sellest tuleb näh- tavalt nii aru saada, et emissioon kuni 3.571.428.571 mk. võib kaetud olla $\frac{1}{3}$ võrra ja pärast seda peab olema kaetud mark marga vastu, olgugi et instruksioonist ka nii võib aru saada, et kõik üle 2.500.000.000 marga ringjooksus olevad rahamärgid pea- vad olema kaetud mark marga vastu. („Üldisest emissiooni summast kullaga ja välisvaluutaga katmata osa ei või mitte olla üle 2.500.000.000 marga; üle selle summa ringjooksus olevad raha- märgid peavad olema kaetud täies väärtuses mark marga vastu“).

Meie arvates oleks küllalt olnud ainult viimasest tingimisest, mis vastab Inglise panga kullakatte eeskirjale, jättes pangale tegelikult võimaluse kogu kullakatet just selleks otstarbeks tarvitada, milleks ta mõel- dud on — nimelt marga kursi hoidmiseks.

Inglise panga-akti põhjal aastast 1844 sai pank õiguse ilma katteta tähti välja lasta kuni 14 miljoni naelsterlingit; kõik, mis üle selle oli, tuli katta kullaga nael naela vastu.

Panga-akti looja sir Robert Pil'i vaade oli seal juures see, et on olemas teatud emissiooni minimaal-summa, mida kunagi tsirkulatsioonist ei ole tarvis välja tõmmata ja selle vastu kulda anda. 14 milj. nael- sterlingit oli see miinimum, milleni Inglise panga tsirkulatsioon aastasaja algusest peale ei olnud langenud. Nüüd on Inglise panga-akti juba ammu vananenud, tsirku-

latsioon Inglismaal on palju suurem endi- sest, lubatud katteta emissioon on isegi mitu korda väiksem sellest sularaha summast, mis Inglise pank kui Inglise rahaturu keskkassa oma kohvrites peab pidama. Sel viimasel põhjusel ongi Inglise panga kullareservid juba 1893. a. saadik suuremad olnud, kui tema emissioon. Kahe ja poole miljardilise katteta emissiooni maksimum on nähtavasti meie oludes küllalt madal selleks, et kartust ei pruugiks olla, et selle emissiooni juures marga kursi tema määratud pariteedil suudetaks hoida (Mk. 100 = 1 kuldkroon). Kõigil peaks veel meeles olema, kui järsku kõige raskemal ajal marga kurs paranes, kui emissioon mineval aastal alla kolme miljardi viidi...

Otsekoheks takistuseks panga tege- vuses on aga 30% katte nõudmine sellele miinimumile: sest selle tagajärjeks on, et panga valuutatagavarasid just selle üles- ande täitmiseks tarvitada ei saa, milleks nad mõeldud on. Meie emissioon ulatab juba praegu peaaegu selle summani, kus meie väljalastud pangatähed mark marga vastu peavad valuutaga kaetud olema. Kui nüüd turul suurem valuuta nõudmine tekkib, siis ei saa pank muidu valuutat anda, kui ta iga kolme müüdü valuuta-marga vastu kümnet paberimarka sisse ei tõmba. Meie oludes on see täiesti võimata ja sellepärast võivad instruksiooni teostamisel juba lähemate päevade sees suured raskused tekkida.

Siia juure tuleb lisada, et õigust ütelda mõlemad emissiooni katte tingimised kol- manda instruksioonis leiduva tingimisega on tühistatud, mille järele pangal uute lae- nude väljaandmine emissiooni summa suu- rendamise teel ei ole lubatud. Kuna sel- lega pangale laenude üldsumma ette on kirjutatud, siis ei ole tegelikult pangal üle- üldse võimalust mingisugust emissiooni-

poliitikat ajada, sest emissiooni suurendamine ei olene niisugusel korral üldse pangast, vaid sellest, kas isikuid leidub, kes kulla vastu pangatähti tahavad saada. Rahamärkide emissioon võib ju muidugi suurenda veel hoiumummade väljanõudmise korral, kuid teatavasti on meil era-hoiumummad Eesti pangas tühised ja kujutavad enesest tähtsamal osas suuremate firmade ja pankade häda-tarvilikka kassa-reserve, mida vaevalt võimalik on veel koomale tõmmata, riigikassa hoiumummade väljavõtmine oleneb aga valitsuse rahapoliitikast. Teiste sõnadega – viimase ettekirjutuse kaudu võetakse emissiooni-poliitika Eesti pangalt ja antakse valitsuse hooleks, kuna emissiooni suurendamine valitsuse äranägemisest oleneb. Samuti oleneb ka emissiooni vähendamine valitsusest, sest et ta oma äranägemise järele Eesti panka hoiule antud valuutatagavarasid võib välja võtta ja sellega panka sundida emissiooni vastavalt vähendada.

Kaubandus- ja käsitöökodade organisatsioon Saksamaal.

Dr. sc. pol. R. Pape, Berlin.

II.

Igatahes olid parandused endisega võrreldes kaunis tuntavad. Kaubanduskodade omadid nüüd avalik-õigusliku seisukoha riigis. Seaduse § 41 järele võidi asetada börsed ja sellesarnased asutused kodade valve alla, § 42 järele oli kodadel õigus ametisse panna ja vannutada merekahjudehindajaid, raamatutevideerijaid, maamõõtjaid, kaubanduskeemikerisid, kaalujaid, mõõtjaid, praakerisi ja teisi sarnaseid isikuid. Eriliste seaduste põhjal on kaubanduskodade esitatud ringkonna-raudteenõukogudes ja hiljem ka veeteedenõukogudes ja neil on õigus kaubandusmaakerisi ametisse panna; nad on kaastegevad määruste andmisel väiketööstuse ja suurtööstuse piiride määramisel, samuti kaubandusregistri pidamise juures, kaubanduskohtunikkude nimetamisel jne.

Arenemine, mis pärast seda kaubanduskodadele osaks sai, oli väga mitmetaoline. Esialgu piirdus ametliste kaubandusesituste asutamine üksikute kohtadega, kus elav tööstusline ja kaubandusline läbikäimine, millest igatahes veel ligem naabrus osa võttis. Ühes edasisammuva tööstuslise arenemisega laienes riigis ka kaubanduskodade-organisatsioon. Kuna ametliku amet-

esituse väärtus tööstuse ja kaubanduse juures enam ja enam tunnustamist leidis, sai lõpuks riigi maa-ala väikeste eranditega idaosades ja, väljaarvatud valitsusringkond Sigmaringen, organisatsiooni haaratud. Kuni 1915 oli Preisimaal 87 kaubanduskoda 2252 liikmega korraldatud. Nendest oli kaupmehi 596, väikekaupmehi 430 ja tööturisi 1184 isikut.

Nendest 2210 liikmest tegutsesid 32 üht-aegu suur- ja väikekaubanduse alal, edasi oli 65 liikmel tööstuslise ettevõtte kõrval veel kaubandusline ettevõtte.

Väga mitmesugune on ka Preisimaa kaubanduskodade valimiskorraldus. Aastal 1915 oli 26 koyal üldine ühesugune valimisõigus valimisõigusest ilmajätva maksu-alamääraga, ilma valimisõigusest ilmajätva maksu-alamäärata 11-nel, kokku 37 koyal. Proportsionaal- (plural) valimisõigus valimisõigusest ilmajätva maksu-alamääraga oli 2 koyal, ilma valimisõigusest ilmajätva maksu-alamäärata 9 koyal, kokku 11 koyal; klassi- vastavalt jaoskonna - valimisõigus valimisõigusest ilmajätva maksu-alamääraga oli 4 koyal, ilma valimisõigusest ilmajätva maksu-alamäärata 20 koyal, kokku 24 koyal. Mitmesugused valimisviisid mitmesugustes üksikutes valimisringkondades olid 10 kaubanduskoyal.

Õigus kaubanduskoja valimistest osa võtta ja kohustus nende kulude kandmises kaasa aidata on, niipalju kui nad ärimaksu alla käivad:

- 1) neil kaupmeestel (füüsilised ja juriidilised isikud), kes kui firma omanikud on sissekirjutatud kaubanduskoja ringkonnas peetavasse kaubandusregistrisse,
- 2) neil kaubanduses tegevatel seltsidel ja ühingutel, kes on sissekirjutatud kaubanduskoja ringkonna kaubandus- ehk ühisusteregistrisse (Genossenschaftsregister).
- 3) kaubanduskoja ringkonnas mäekaevanduse alal tegevatel üksiomannikkudel ehk mäekaevanduse rentnikkudel, tööühingutel ehk seltsidel ka siis, kui nad ei ole sissekirjutatud kaubandus- ehk ühisusteregistrisse,
- 4) kaubanduskoja ringkonnas asuvatel tööstusasutustel, mis kuuluvad väljaspool seda ringkonda seisvate, kaubandusregistrisse sissekantud ettevõtete juure, ka kui need tööstusasutused ei ole kaubandusregistrisse sisse kantud, kuivõrd need loomu ja ulatuse poolest nõuavad kaupmehe viisil sisseseatud äritegevust. Valimisõigust ja maksukohustust ei ole:

- a) riigitööstustel,
 - b) põllu- ja metsamajandusega seotud kõrvaltööstustel,
 - d) põllumajanduslistel- ja käsitööühingutel;
- b ja d all nimetatutel sel korral, kui nad ise ennast kaubanduskojast osavõtuks üles ei ole annud.

2. Muud Saksa riigid.

Baieris, kus juba aastal 1847 kaubanduskojad asutati, on neid praegu 8, igas valitsusringkonnas üks, igaüks kahe osakonnaga (üks kaubanduse, teine tööstuse jaoks), millele alluvad kohalikud ringkonna-organisatsioonid (Gremien) samuti kahe osakonnaga (1868 aasta 30. jaanuari seadus ja 1889 aasta 25. oktoobri korraldus). Valimisosavõtt on kolmeaastasest iseseisvast tööstustegevusest ärarippuv.

Sachsenis on neli kaubandus- ja tööstuskoda ja üks tööstus- ning üks kaubanduskoda (1900 aasta 4 augusti seadus ühes korraldustega 22. juulist ja 15. augustist 1901). Valimisõigus on kõigil kaupmeestel ja vabrikantidel, kes vähemalt 10 taalrit korralist tööstusmaksu maksavad.

Württembergis on kaheksa kaubandus- ja tööstuskoda (korraldus 19. septembrist 1854, muudetud 17. veebruaril 1858 ja 4. juulil 1874). 1899. aasta 30. juuli seadusega on need muudetud puht kaubanduskodadeks, valimisõigus on korraldud nii nagu Preisimaal.

Baadenis tegutsevad 1862 aastast saadik vabad kaubanduskojad. Seadusega 11. detsembrist 1878 (muudetud 12. septembril 1898) said need 9 kaubanduskoda Preisimaa omadele sarnase korralduse.

Ülejäänud Saksa riikides tegutsevad enamasti samuti kaubanduskojad. Mitmei lahkuminevalt on korraldatud Hansa linnade kaubanduskojad, ka on nendel teistest kodadest lahkuminevaid ülesandeid. Nii läkitab Hamburgi koda liikmeid mitmesugustesse valitsemis- deputatsioonidesse kaubanduse ja laevasõidu alal, kaudsete maksude alal jne. ning teistesse komisjonidesse, juhib börsset, korraldab kursi noteerimisi, nimetab asjatundjaid kohtu nõudmise peale jne.

- d) Kodade ülesanded ja nende majandusline tähtsus.

Senise seaduse järele oli kaubanduskodadel lihtsalt see ülesanne, et kaitseda kaubandus- ja tööstustegelaste koguhuvisid oma ringkonnas, eriti toetada valitsusasutusi kaubanduse ja tööstuse edendamisel teadannete, ettepanekute ja heaksarvamiste kaudu.

Tegelikult on aga enama jao kodade ülesannete piirkond üsna laialine. Nende algatused, otsused jne. küünivad paljude valitsusharudeni, kõigi majanduse, läbikäigu vahendite ja kaubanduslise hariduse poliitika aladele. Tihti valitsevad kodad börsesid või teostavad järevalvet nende üle, paljud kodad toetavad ehk peavad üleval kaubandus- ja edasiharimiskoolisid, tolli- ja raudteetarifi-büroosid, patentide registreid, liikumis- ja laevasõidu asutusi. Kaubandusmaaklerid, dispaschöörid, raamaturevidendid, aktsiasutuste revidendid, proovivõtjad, kaalujad, mõõtjad, kohtu eksperdid, kaubanduskeemikerid jne. soovitatakse või nimetatakse nende poolt. Nemad soovivad kaubanduskohtunikke, valivad liikmeid raudtee- ja veeteede-nõukogudesse, Baadenis, Sachsen-Weimaris, Württembergis, Hessenis, Elsass-Lothringis ka maapäevale, Hansa linnades kodanikuseisusse, annavad välja päritolu tunnistusi ja teisi ametlikka tunnistusi, toetavad valitsusasutusi ja kohtuid kaubandusregistrite pidamise juures, statistika-ametisi kaubandus-, liikumis- ja tööstusstatistika kogumise juures jne.

Kodade majandusline tähtsus on aga väga mitmesugune ringkonna ulatuse ja ettevõtete arvu järele.

Siit järgneb ka kaubanduskodade teenuste mitmekesisus, milliseid aga üldiselt tunnustama peab, nii et ikka laiematel ringkondadel nendest kasu on. Detailkaubandus ja agendid leiavad nüüd ka sissepääsu kodadesse ja ühflasi endi püüete tunnustamist. Baieris on ka väiketööstustegelastel ja kaubandusabilistel valimisõigus kaubanduskoja iseäraliste komiteede valimistel. Hamburgis ja Bremenis on kaubanduskojad peaauglikult suurkaubanduskojad, mispärast seal erilised väikekaubanduskojad asutatud on ja tööstuse huviesitus üldiselt tööstuskodade peal lasub. (Järgneb.)

Kaubalaevade soetamis- laenu fondi seadus ja meie valitsusasutused.

N. Pihlakas.

Meriasjanduse peavalitsuse poolt on välja töötatud „Seaduse eelnõu kaubalaevade soetamiseks antava laenu fondi asutamise“ kohta, mis nii suure tähtsusega, et see ka laiemaid ringe tohiks huvitada.

Seaduse eelnõu on nähtavasti kokku seatud Läti kaubalaevade krediteerimise kombe peajoontel.

Toon siin kavaga tutvumiseks ainult olulised §§ 1, 2, 4, 7, 10 ja 12, kuna teised garantii ja laenu andmise korda käsitavad, mis harilikud.*)

Netto tonnaashi protsent võrreldes 1914

§ 1. Kaubalaevade soetamiseks moodustakse teedeministeeriumi juures erifond (laenufond), millest toetust antakse laenu näol kaubalaevade soetamiseks.

§ 2. Laenufondi (p. 1) asutamiseks asigneeritakse iga aasta riigikassast vastav summa eelarve korras teedeministri nõudmisel.

§ 4. Laenusi antakse Eesti merimeestele Eesti lipu all sõitvate laevade soetamiseks ehituse ehk ostu teel.

§ 7. Laenu summa ei tohi tõusta üle 50% laeva väärtusest, mille soetamiseks laen saab antud.

§ 10. Laenu antakse kümne aasta peale ja laenu pealt maksab laenusaja 6% aastas. Viie esimese aasta jooksul on vaja ainult protsenta maksta. Kuuendast laenuaastast peale maksab laenusaja iga aasta veel tagasi üksviendik (1/5) põhilaenust.

§ 12. Laenude protsendid ja tagasi makstavad summad lähevad laenufondi suurendamiseks kuni see on kasvanud 200 miljoni marga suuruseks. Sellest momendist peale lähevad kõik sissetulevad summad riigisissetulekuks.

Nimetasin juba eelpool, et selle seaduseelnõuga Läti maksev olev komme laeva ehituste ja ostude krediteerimises väga sarnaneb. Seal on ka seni laevade ostuks ehk ehituseks odavaprotsendilist laenu antud kuni 50% laeva väärtusest. Sellepärast oleks huvitav tähele panna selle kombega meie naabermaal kättesaadud resultaate.

Kõige ilmekamalt avaldub tema mõju laevastiku kasvamisest. 1923 a. algati järjekindlalt laenude andmisega, mis 1921 aastast alates alles juhuslik oli ja resultaat on silmanähtav. Võime ära märkida kaks tonnaashi erilise kasvu perioodi, millest esimene 1921 aastal suurelt osalt tingitud oli Venemaalt tagasitoodud tonnaashist, kuna teine 1923 a. laenu mõju näitab. Enne sõjaaega võrdlemisi suur Läti laevastik hävines sõja ajal pea täielikult ja tema suuruse kujunemiskäik pärast sõda oli järgmine:

	Laevade arv	Tonnaash		Netto aastaga des 1914
		Brutto	Netto	
1 jaanuaril 1914	333	126 718	87 959	100
1 " 1920	45	11.146	8.915	10,1
1 " 1921	58	18.664	13.202	15,1
1 " 1922	80	34.021	22.587	25,7
1 " 1923	88	33.327	22.058	25,1
1 " 1924	96	48.432	31.170	35,5

Laenu on kasutanud üksikud merimehed ja laevaseltsid. Uusi ehitusi ei ole olnud, kuid on ostetud väljamaalt võrdlemisi vanu laevu ja õige odavalt, keskmise hindamise järgi 120 latti br. rg. tonnist makstes, mis ainult ühe kolmandiku uue laeva hinnast välja teeb ja missuguste hindadega ainult tublisti üle 20 aasta vanust laeva osta võis. Sarnaste laevade varal laevastiku suurenemist ei või aga enam kuidagi täisväärtuslikuks pidada, kuna tas mõne aasta pärast juba väljalanguse tendents peitub. Seda silmas pidades asume seaduse eelnõu vaatlemisele.

Kõigepealt laenusajate kindlaksmääramine, mis ühes fondi suurusega terve seaduse sihi ja ulatuse kindlaks määrab. § 4 järgi antakse laenu merimeestele. Keda selle all mõeldakse, näitab seletuskiri seaduseelnõu juure, kus seisab:

... et eeskätt üksikutele merimeestele võimaldada kergendatud tingimistel riigilt laenu saada uute laevade soetamiseks ehituse ehk jälle ostu teel." mida järgmiselt motiveeritakse:

... ei saa ära märkimata jätta, et kaotused meie kaubalaevastiku alal ilmasõja ajal just meie vaesema rahvakihi, nimelt rannaelanikkude - merimeeste juures valusalt tundusid, kes merikaubitsemisega omale igapäevast ülespidamist teenisid. Paljudelt on Vene võimude poolt omal ajal laevad ära võetud ehk jälle hävitatud, ilma et laevaomanikud mingisugust tasu oleks saanud. Läänud aastal sai ülestõstetud küsimus laevaomanikkudele Vene võimude poolt ära viidud ja hävitatud ujuvate abinõude eest, mida üle 200 üksuse oli, tasu maksta. Et aga Eesti ja Vene vahelise rahulepingu põhjal Eesti ei vastuta Vene võimude poolt tehtud kahjude eest, siis langes eelnimetatud tasu andmise küsimus päevakorrast ära, ning Meriasjanduse Peavalitsuse poolt sai ette pandud kahjusaanud laevaomanikkudele kergendatud tingimistel laenu anda uute laevade soetamiseks, missugune küsi-

*) Paragrahvid on toodud sõna sõnal ja samas ortograafilises tõlgitsemises.

mus aga senini veel vastavate võimude poolt otsustamata on jäänud."

Kui siinjuures veel arvesse võtta § 12 200 miljoni marga peale kindlaksmääratud laenufondi suurust, üle millise summa ta ei või tõusta ka hiljem, kui, võib olla, riigi majandusline seisukord seda ka lubada võib, siis on seaduse sihtselge: see ei oleks mitte abinõu Eesti kaubalaevastiku olude nõuetele vastavaks suurendamiseks, mis meie kaubandust aitaks edendada ja maksubilansi parandada, vaid see seadus tahab osaltki heaks teha sõjas kannatanud väikelaevaomanikkude kahju (sest laevaseltsid ei tuleks arvesse), ja võimaldada teistele kutselistele merimeestele omale eluüldapidamiseks laeva muretseda. Peale ülaltoodu põhjendatakse seletuskirjas laenu fondi loomise tarvidust veel väliskaubanduse edendamise ja maksubilansi parandamise vajadusega. Kuid kas suudetaks käesoleva eelnõu abil neid sihte saavutada? Kindlasti ei, ja järgmistel põhjustel. Sõjas kannatanud väikelaevaomanikud vaesema kihina, nagu seletuskirjas rõhutatud, muretsesid omale jälle väikesed rannasõidu laevad, milledega osa üldse Saaremaa taha ei sõidaks ja teine osa Läänemerest välja ei läheks. Sel teel kindlustaksid nad omale kõigepealt ülespidamise ja elustaks ning hõlbustaks suurelt rannaäärset kaubitsemist, moodustades kasuliku teguri siseriikliste ühenduste alal. Sellena tuleb eelnõu ka hinnata. Kui nüüd edasi need seletuskirjas nimetatud 200 üksust kas või väikeste 100 tonniliste purjekatena ehitataks, siis olekski terve laenu fond läbi. Mis jääks siis veel teistele merimeestele? Kuid peab arvama, et sellel määral neid väikelaevu vast küll ei ehitataks, sest mõned kahjukannatajad on omale juba laeva suutnud muretseda, teised on aga niivõrd vaeseks jäänud, et laenu kasutada ei suuda ja vaevalt on meil üldse niisuurrt arvu uusi rannasõidu laevu vaja, mispärast loota võiks, et pool fondi teistele merimeestele kaugesõidu laevade muretsamiseks jääks. Kuid selle summa abil võiksime uusi laevu juure ehitada 7.500 tonni, mis niivõrd väike arv, et selle läbiviimist ei millegiks meripoliitiliseks sammuks lugeda ei saa. Sama väike oleks ta mõju meie maksubilansi parandamise peale, kuna ta kodumaa vahelises ühenduses aastas välisvaluuta sissetuleku annaks, mille suurus vast 75 miljoni marga peale võiks ulatada.

Edasi veel teisa seaduse eelnõu paragrahve arvesse võttes veendume veel rohkem omas eeltoodud arvamises.

§ 4 järgi antakse laenu laevade soetamiseks kas ehituse ehk ostu teel ja § 10 järgi maksetakse tema pealt laenu saamise silmapilgust 6% aastas. Sarnane tingimuste korraldus sunnib suuremate laevade muretsajat täiesti loobuma endale uue laeva soetamisest ehituse teel ja ostma vana laeva poole ehk kolmandiku hinnaga. Sellega hoiaks ta kõigepealt kokku laevaehituse ajal kapitaali pealt maksetavad intressid ja tal oleks võimalik oma laeva kiiremalt amortiseerida ja kalliprotsendilise laenu tagasimaksmisele asuda. Sest 6% rahvusvahelisel turul on kallis protsent ja ta teeb küllalt raskusi. Välissõidu kaubalaev töötab aga kõikide maade laevadega ühesugustes tingimustes ja tema võistlusvõime otsustajaks on peale otsekohese eksploatatsioonilis-ärilise külje krediidi tingimused. Viimased on aga väljamaal tuntavalt kergemad. Meie suuremates lähemates merdsõitvates naabermaades Rootsis ja Norras on ametlik diskonto protsent vastavalt 5½ ning 6%. Laevanduskrediit on aga 1% odavam, peale selle saavad laevaliinid subsidiume. Ameerikas on laevanduskrediit 4½%; Saksamaal antakse laevade soetamiseks ehituse teel laenu ehituse ajal ½ protsendiga, esimesel aastal 4% ja siis võib protsent tõusta, kuid ikka jäädes 1% võrra alla ametliku diskonto protsendi. Sellega on krediidi tingimused üldiselt 25% võrra kergemad, kui meie seaduse eelnõus ette nähtud.

§ 7 järgi võivad laenumäärad niihästi ehituse kui ostu puhul, nii vana kui uue laeva soetamise puhul protsentuaalselt samad olla. Sellega on jällegi eeltoodud põhjustel veel kord eelistatud vanade laevade soetamist, mida ka tegelikult Läti laevastiku kasv ära võisime märkida.

Kõike kokkuvõttes peab tähendama, et see seaduse eelnõu finanspoliitiliselt täiesti põhjendamata tähtsama ja laiaulatuslisema seaduse eelnõu nime peale pretendeerib. Seda ta ei ole. Kuulub õieti oma sõjaskannatanutele abiandmise põhimõtte pärast hoolekande ministeeriumi kompetentsi. Laevanduse arendamises on ta aga väga väikeulatuslise tähtsusega.

Bibliograafia.

Toimetusele saadetud raamatud.

Eesti Demograafia vihik II. — Sündivus, surevus, abielluvus ja rahvalikumine 1921—1923. a. Riigi statistika keskbüroo väljaanne. Tallinn, 1925.

Eesti Majandus vihik II. Eesti sadamad, veeteed, kaubalaevastik ja laevasõit 1923. ja 1924. a. Riigi statistika keskbüroo väljaanne. Tallinn, 1925.

Eesti.

Vabariigi valitsuse instruksioonid Eesti Pangale. Vabariigi valitsus kinnitas omal koosolekul 6. mail Eesti panga valitsemise ja pangatähtede emissiooni korraldamise instruksioonid. Selle järele on valitsusel õigus panga üldist tegevust kontrollleerida ja juhindõre anda, tagavara kapitaali kogumise seisma-panekut lubada, pangatähtede emissiooni summat ja pangatähtede kapüüre kindlaks määrata, panga presidenti ja pool osa direktorid ametisse määrata ja ametist vabastada, panga eelarve kinnitada, panga osakondade agentuuride avamist nõuda, panga tegevust lõpetada ja aktiivat raamatute väärtuse järele üle võtta. Panga president määratakse ametisse valitsuse poolt 5. aastaks. Pool osa direktorid määrab ametisse valitsus rahaministri ettepanekul, pool osa valitakse valitsuse kui panga täiskogu poolt nõukogu ettepanekul. Direktorid määratakse 3 aastaks. Nõukogu liikmed määrab valitsus 3 aasta peale, võimalikult kõikide majandusalade tegelaste hulgast, selle juures silmas pidades, et vähemalt 4 nõukogu liiget riigikogu liikmed oleks. Nõukogu liigeteks ei või olla isikud, kellel veksliid protesteeritud või kes maksujõuetuks jäänud asutustes juhatuse liikmeks on.

Tähtsam osa instruksioonidest käib rahamärkide emissiooni korraldamise kohta. Valitsuse poolt antakse Eesti panka hoiule kogu riigi valuuta- ja kullatagavara ja Eesti panga peale pannakse kohustus hoida Eesti marga stabiilsust. Riigikassa ei suurenda enam liikvel olevate kassatähtede hulka, vaid vahetab ainult vanu kassatähti uute vastu.

Riigikassa ja Eesti panga üldemissioonis peab vähemalt 30 protsenti alati kaetud olema Eesti panga ja välisvaluuta tagavaradega; seda protsenti võib ajutiselt vähendada valitsuse loal. Kuni kindla seadusliku korra äramääramiseni Eesti marga ja kulla vahel tuleb Eesti panga emissiooni kaifena olevat kulda umbes arvata vahekorras: 1 kroon = 0,403226 grammi kulda = 100 E. marka. Välisvaluuta tagavarad tulevad hinnata mitte kallimalt tähendatud kulla hinnast, ümber arvaies vastavalt kulla ja valuuta hinnale Londoni börsel. Üldise emissiooni summast kullaga ja valuutaga katmata osa ei või mitte üle 2½ miljardi marga tõusta. Üle selle ulatavad ringjooksus olevad rahamärgid peavad kaetud olema täies väärtuses mark marga vastu. Valuuta kaffe hulka võib lugeda väljamaa äride poolt aktsepteeritud ja väljamaal välisvaluutaga maksavad lühikesajalised veksliid kuni 180 miljoni mk. väärtuses. Ei ole lubatud uute laenude väljaandmine emissiooni summa suurendamise abil. Harilikude lühikeajaliste krediidide avamisel on pank täiesti iseseisev, kuid riiklikult tähtsaid ja pikemaajalisi krediteid võib pank avada ainult juhtumistel, kui riigikassa poolt vastavates summas ja tähtsusega erisummad deponeeritakse.

Post, 8.V.25

Eesti maapank. Rahaministeerium esitas vabariigi valitsusele „Eesti Maapanga“ põhikirja.

Maapanga ülesandeks on põhikirja järele hüpoteek-krediidi andmine põllumajanduse edendamiseks põllumajandusliste kinnisvarade pantimisel. Maapanga tegevuse piirkonda ei kuulu linnade ja alevite piirkonnas asuvad maa-alad. Maapank allub rahaministri kaudu vabariigi valitsusele. Tema tegevuskapitaal koosneb: a) 200 miljoni marga suuruses põhikapitaalist, misugusest summast määratakse 100 miljoni marka panga tegevuse algul riigisummadest, kuna ülejäänud 100 miljoni marka kogutakse põllu-

tööministeeriumi kaudu väljaantud laenude tasumiseks tagasimaksetud summadest; b) tagavarakapitaalist, mis moodustatakse maapanga ja põllutööministeeriumi kaudu väljaantud laenude korraldava osakonna puhaskasust, millest nimetatud asutuste ülevalpidamise kulud maha on arvatud.

Pangal on õigus osa kapitaalisid mahutada tema poolt väljaantud panikirjadesse – raha- ja põllutööministri ning riigikontrolööri poolt kindlaks määratud piirides.

Panikirju võetakse vastu kõigi riigiasutustega tehtud lepingute ja kohustuste kindlustamiseks. Nendesse võib mahutada ka vaestelaste, hoolekande ja oma-valitsusasutuste ja seltside kapitaali. Riigikontrolööril on maapanga revideerimise õigus.

Maapank annab iseseisvatele maapidajatele põllumajandusliste kinnisvarade kindlustusel laenusid kuni 40 prots. panga hindamisest, ilma et laenu otstarb laenuvõtja poolt ära näidataks, kindlustusel elumajade ja teiste majapidamises tarvikkude hoonete ehitamiseks, mis panga poolt tarvikuks on tunnustatud, et panditavat maa-ala parandada ja selle väärtust tõsta. Niisugused laenud antakse välja nimetatud ehituste ja tööde peale ettenähtud tegeliste kuludele vastaval määral, kuid mitte milgil juhtumisel üle 60 prots. koha hinnatud väärtusest. Laenud, mille otstarb ära ei ole näidatud, antakse välja ainult neile maaomanikkudele, kelle kinnisvarad võlgadega koormatud ei ole, või kes nõusolekut avaldavad; et need võlad määratud laenudest tasutud saavad, või kui laenu-saaja võlausaldajad maapanga laenule eesõiguse annavad.

Majapidamise rajamiseks ja täiendamiseks määratud laenud antakse välja niihästi maaomanikkudele kui ka asunikudele, kes riigilt maad saanud väljastu või põlise rendi alusel.

Laenud antakse välja maapanga panikirjade näol nende nimeväärtuses ja mitte vähem kui 10.000 marga suuruses.

Pangast võetud laenu protsendimaksu määr, võla kustutusprotsent ja panga ülevalpidamise kuludeks võetav protsent kinnitatakse vabariigi valitsuse poolt rahaministri ettepanekul. Need maksud tasutakse iga pooleaasta eest ette.

Maapanga juhatas ja nõukogu määratakse ametisse vabariigi valitsuse poolt. V. Maa.

Balti-Puuvilla keframise ja kudumise vabriku 25. a. tegevuse puhul. Maikuu keskel mälestas oma 25. a. tegevust Balti Puuvilla vabrik, mis on suurem puuvilla kudumise ja keframise vabrik Kreenholmi Manufaktuuri järele Eestis.

Produktsiooni arenemise üle annavad pildi järgnevad arvud:

Aastad.	Pallid.	Produktsioon.	
		Kude 1000 ars.	Lõng 1000 pd.
1900	1.400	114	10,7
1904	8.700	27.226	15,3
1908	12.300	28.722	39,5
1912	11.100	26.469	20,3
1916	11.400	17.349	15,9
1920	2.200	4.000	1,8
1924	4.800	14.164	3,9

Tööliste arv oli aastal 1908 – 2024, mis aastal 1923 – 2116 peale tõusis, et a. 1924 – 1600 peale tagasi minna.

Valitsus nisutolli tõstnud. Vabariigi valitsuse otsusega on 9. mail telegraafiteel esialgselt maksuma pandud uus tolli põhitariifide muutus nisuterade ja mitmesuguste jahude pealt.

Uute tariifide järele on tollid järgmiselt määratud: Nisuterade 1 kilogramm br. 10 kuldsnt. Rukki ning teine eraldi nimetatamata jahu ja linnaksed 9 " Sõelumata nisujahu 14 " Sõelufud nisujahu (nisupüü, seal hulgas menna) 21 "

Kaubandusline läbikäimine nõukogude Venemaaga.

Aprillikuu jooksul on Eestist raudteed mööda Narva ja Irboska jaamade kaudu nõukogude Venemaale saadetud:

1. Eksportkaupu.

160 vagunit ajalehe- ja trükipaberit, 2 vag. puuvillast riiet, 1 vag. segakaupa ja 2 vagunit kilu, kokku 165 vagunit eksportkaupu, 102 saadetust bargaaskaupu, kaal 4652,6 klgr. ja 3 kohta suure kiiruse kaubasaadetusi, kaal 706,6 klgr.

2. Transiitkaupu.

8 vagunit bukspuust võitündri osasi, 1 vagun põlluheinaseemet, 7 vagunit segakaupa ja 2 vagunit tühe kotte.

Kokku 18 vagunit transiitkaupu; ühes eksportkaupadega kokku nõukogude Venemaale saadetud 183 vagunit kaupu

Sama aja jooksul on nõukogude Venemaalt raudteed mööda Narva ja Irboska jaamade kaudu Eestisse tulnud:

31 vagunit elus sigu (a/s. „Külmetusele“), 21 vag. kanepit, 9 vag. takku, 8 tsisterni masuuti, 1 vagun vanu kalise, 1 vag. segakaupa, 2 vag. linu, 1 vag. majakraami, 1 jäävagun tapetud kodu- ja metslindudega, 2 vag. soolatud searasva, 1 vag. tatratanguga, 2 tsisterni naftat ja 1 vagun herneid.

Kokku nõukogude Venemaalt tulnud 81 vagunit kaupu, 41 saadetust bargaaskaupu, kaal 2093 klgr. ja 12 suure kiiruse kaubasaadetust, kaal 631 klgr.

**Ametlikud teated kaubandustööstus-
[ministeeriumilt.**

Muusikariistade tööstus ja muusikariistade sisse- ja väljavedu. Eesti oma muusikariistade vabrikute ja suuremates töökodades valmistati 1923. a. kokku üle 6 miljoni marga väärtuses mitmesuguseid muusikariistu. Kõige suuremal hulgal (väärtuse järele) on valmistatud pianiinosisid – üle 5¹/₂ miljoni marga väärtuses. Teised mänguriistad, mida valmistati, olid harmooniumid, viiulid, grammofonid jm. Kuna Eesti oma tööstus ainult 6 miljoni marga väärtuses muusikariistu valmistas, veeh samal aastal sisse üle 52 miljoni marga väärtuses mitmesuguseid muusikariistu ja nende osasid. 1924. a. keskpaigas tõsteti toll igal sisseveetaval klaveril 600 kuldfrangi ja pianiinol 300 kuldfrangi peale. Seda võib üheks põhjuseks pidada, miks muusikariistade sissevedu 1924. a. vähenes ja 20,8 miljoni marga peale langes. Missuguseid muusikariistu nimelt ja kui suure summa väärtuses neid sisse veeti, näitavad järgmised andmed:

Sissevedu:

	1923. a. Emk.	1924. a. Emk.
Tiivklaverid	707.200	120.000
Pianiinod	8.796.010	1.238.000
Harmooniumid	135.600	193.820
Viiulid	—	1.000
Grammofonid	—	747.510

	1923. a. Emk.	1924. a. Emk.
Eraldi nimetatamata muusikariistad	35.747.600	12.579.250
Muusikariist. osad	6.098.400	5.200.920
„ keeled	840.000	728.010
Kokku	52.324.810	20.808.510

Muusikariistade väljavedu on väike olnud.

Veefi välja:

	1923. a. Emk.	1924. a. Emk.
Tiivklaverid	—	720.000
Pianiinod	402.400	1.735.000
Grammofonid	—	55.000
Muusikariistad eraldi nimetatamata	138.370	—
Muusikariist. osad	1.000	—
Kokku	541.770	2.510.000

Toodud statistiliste andmete põhjal võib arvata, et siseturg praegu juba muusikariistade tööstusele häid edendamisvõimalusi pakub. Hariduse kasvamine suurendab neid võimalusi aastaasias rohkem, iseäranis maal, kus praegu paremaid muusikariistu alles vähe leidub.

Metsamüügist Eestis. Eestis on üldse üle 840.000 hektari metsa, mis kaugelt suuremalt jaolt riigi päralt. Iga aasta raiutakse mõni tuhat hektari metsa. Riik müüb metsa: 1) metsatükkide viisi, 2) üksikute puude arvu järele ja 3) valmismaterjaali kujul.

Metsatükkide müümisel on raielangid harilikult 1/2 – 3 hektari suured. Valmismateriaal on riigi kulul raiutud.

Müüki toimetatakse oksjoniteel. Müügiaeg antakse ametlikus ja kohalikkudes ajalehtedes umbes kuu aega enne müügipäeva teada. Tähtsamad müügingimised: Ostja maksab 10% ostuhinnast kautsjoniks sisse. Mitte hiljem kui ühe kuu jooksul peale lepingu allakirjutamist maksab ostja kas terve ostusumma või vähemalt ühe kolmandiku sellest ära. Selle järele saab ostja õiguse metsa raiuda ja määratud laduplatsile kokku vedada, aga mitte veel välja vedada. Enne väljaveo algust peab ostuhind lõpulikul olema tasutud, muidu ei anta väljaveotuba.

Raiub ostja metsa maha, aga ei tasu ostuhinda enne väljaveo algust ära, siis võetakse kõik valmismaterjaal ja järelejäänud mets riigile tagasi ja müüakse uuesti ära. Niisugusel korral kaotab ostja oma sissemaksitud kautsjoni. Ostuhinna tasumisel on siiski mõnesuguste kergenduste andmine ette nähtud.

Metsatüki raiumiseks antakse tähtaeg, mis ulatab kahe talve ja ühe suve peale. 1. maist kuni 1. septembrini on metsaraiumine keeldud, niisama ka väljavedu, kui just iseäralist luba ei ole antud.

Ostja võib oma õigused ostetud metsatüki peale kolmandale isikule ainult metsavalitsuse nõusolekul edasi anda.

See, mis siin kirjeldatud, käib ainult riigi metsa müügi kohta. Eraomanikud müüvad oma metsa oma tingimistel, nii kudas kokku lepatakse. Riik ise metsamaterjalisid ei eksponeeri ega erafirma viisi väljamaa firmadele ei müü. Eksponeerivad erafirmad, kes metsaoksjonitel kas metsatükid või valmismaterjalisid ostnud.

Eestist väljaveetav tahutud ja saetud metsamaterjaal, nagu lauad, plangud, liiprid, prussid, müürlatid, peab kandma eksporditõrri erimärki, mis kaubandustööstusministeeriumis registreeritud.

Reisijate aurikute liinid Tallinna ja väljamaa sadamate vahel 1925. a. suvel.

Missuguste sadamate vahel peab ühendust.	Laevade nimed.	Kuhu sõidab Tallinnast	Tallinnast väljasõidu päev	Tallinna tagasituleku päev	Agentuuri nimi Tallinnas	Sõiduhind
Tallinn-Helsingi.	„Viola“ ja „Ebba Munk“	Helsingi	Teisipäev, neljapäev, laupäev kell 1/212	Teisipäev, neljapäev, pühapäev kell 15	Carl F. Gahlnbäck	{ I kl. - 150 Smk. sõdgit. II „ - 125 „ „ III „ - 100 „ „
Tallinn-Stockholm	„Vasa“ kuni juunini, siis „Kalevipoeg“	Stockholmi	Laupäeval p. 1.	Kesknädala hom.	Thomas Clayhills & Son	{ I kl. erikajut 6000 Emk. II „ - 5000 Emk. } sõdgit. III „ - 4000 „ } III „ - 2000 „ } Sõdgitiga: Sõdgitiga:
Tallinn-Stettin	„Wartburg“ ja „Hela“	Stettini	Reedel p. 1.	Esmaspäeva hom.	Thomas Clayhills & Son	{ I kl. - 6500 Emk. - II „ - 4000 „ 3000 Emk. III „ - 3000 „ 2000 „
Helsingi - Tallinn - Stettin	„Ariadne“	Stettini	Laupäeval kell 19	Reede kell 9 hom.	Carl F. Gahlnbäck	{ I kl. - 8500 Emk. sõdgit. II „ - 7500 „ „ III „ - 3500 „ sõdgit.
	„Ariadne“	Helsingi	Reede kell 9 hom.	Laupäev kell 3/418	Carl F. Gahlnbäck	200 Smk. sõdgitiga
Helsingi - Tallinn - Stettin	„Nordland“ kuni juun. siis „Rügen“ (1 reis Tallinnast 10. juunil)	Helsingi	Esmaspäeval k. 9 h.	Kesknädal kell 18	N. Christiansen & Co.	200 Smk. sõdgitiga ehk 175 Smk. ilma.
		Stettini	Kesknädal („Nordl.“ k. 14, „Rügen“ k. 18)	Esmasp. k. 9 h.	N. Christiansen & Co.	{ I kl. - 8500 Emk. } sõdgitiga II „ - 7500 „ } III „ - 5500 „ } III „ - 3500 „ } sõdgitiga

**Ametlikud teated kaubandustööstus-
ministeeriumilt.**

Soome.

Soome osavõtmise Eesti messist. Põhimõttelikult on Soome töösturite organisatsioonid ja karjakasvatajate liidud otsustanud tänava suvel väljamaa messidele mitte osa võtta. Nii on saatkonna ettepanekutele ja palvetele, et Soome töösturid korraldaksid kollektiivnäitus-osakonna Tallinna messile tulevase augustikuus, üldse eitavalt vastatud, olgugi et ühilesti on suurt sümpaatiat Eesti vastu avaldatud. Soome annab Eestile eksport-krediiti, aga ei taha oma saadusi Eestis tutvustada. Sellest poliitikast ei saa keegi aru.

Daani

Daani võlg väljamaale ja ta maksubilans 1924. a. lõpul. Daani statistikadepartemangu poolt neil päevil avaldatud andmete järele võlgnes Daani 1924. a. lõpul väljamaale ülepea 5045 miljoni Dkr. milline võlg järgmisel viisil tekkinud:

- 1) väljamaa käes olevad Daani riiklised obligatsioonid 600 milj. kr.
 - 2) omavalitsuste (kogukonna) võlg 335 „ „
 - 3) hüpoteekpanga võlg 25 „ „
 - 4) väljamaa käes olevad Daani aktistad ja obligats. 250 „ „
 - 5) valuutakursside egaliseerimisfondi võlg 110 „ „
 - 6) lahtisem, ärilise iseloomuga võlg 745 „ „
- Kokku 2045 milj. kr.

Sellevastu võlgnes väljamaa 1924. a. lõpul Daanile 770 miljoni Dkr., millest summast 135 milj. Dkr.

Daani käes olevate väljamaa väärtpaberite ja 635 milj. Dkr. lahtisema, ärilise iseloomuga võla peale langeb.

Seega oli Daani nettovõlg väljamaale 1924. a. lõpul 1275 miljoni Dkr. suur. Kuna ta 1923. a. lõpul 1225 milj. Dkr. välja tegi, on ta 1924. a. jooksul kõigest 50 milj. Dkr. võrra suurenenud. 1923. a. jooksul aga suurenes ta 200 milj. Dkr. võrra. Netto-võlg väljamaale 1924. a. lõpul on - kui teda dollar-kursi järele kuldkroonideks ümber arvata - natuke vähem kui viimastel aastatel enne ilmasõda, sest mainitud aastatel oli ta ca 900 miljoni kuldkrooni suur, kuna aga 1275 miljoni Dkr. kõigest 835 milj. kuld-krooni välja teeb.

Daani maksubilans väljamaa suhtes kujunes 1924. a. lõpul järgmiselt:

Väljaminekud: Milj. Dkr.

1. Väliskaubandusbilansi passi-
veet 210
 2. Daani laevade ja lõbureisijate
kulud väljamaal 75
 3. Avaliku ja eravõla 0,10% 70
 4. Väärtpaberite ostmise 15
 5. Lahtise võla suurenem. 185
- 555

Sisefulekud: Milj. Dkr.

1. Daani laevade poolt teenit.
prahiraha 270
2. Väärtpaberite müümine 35
3. Egaliseerimisfondi tarvit. 55
4. Tulu kaubanduslisest ja kin-
nitustegevusest väljamaal 25
5. Lahtise võla suurenemine 125

510

Nagu sellest näeme, oli Daani maksubilans 1924. a. lõpul Daanile kõigest 45 miljoni Dkr. võrra passiivne, milline arv neftovõla suurenemisega 1924. a. jooksul - 50 milj. Dkr. - peaaegu ühte langeb.

Poola.

Tööstuse seisukord on endiselt raske. Kohati on tellimisi saadud, Bielski tekstiilivabrikud suvehooajaks tööga varustatud, metallitööstuses vähe elavust ehitustööde algamise pärast, kuid üldiselt seisukord muutuseta.

23. aprillil Varssavis allakirjutud kaubaleping Tšecho-Slovakkia kergendab vähe Ülem-Sileesia sõeraiooni seisukorda ja annab võib olla julgust veel mõnele tööstusharule, kuid senini kui tolli ja raudteeveo tariifi kasutama peab eelarve ja zloty tasakaalus hoidmiseks ja mitte nagu loomulik tööstuse ja kaubanduse kaitseks, senini kui krediidi võimalused ei parane ja ringvoolust 36% kuu jooksul riigikassasse tagasi peab tulema, ei saa ei tööstus ega kaubandus nõतरingist välja.

Töötajate arv on viimase kuu jooksul paari tuhande võrra vähenenud.

Leedu.

Väliskaubandus 1925. a. veebr. k. (ka Memeli k.) Väljavedu lit 21.045.800, sissevedu lit 18.034.300, seega aktiivsus lit 3.011.500.

1925. a. jaanuarikuu väljaveost läks: Saksamaale 56,03%, S. Britanniasse 23,63% ja Latvijasse 6,74%.

Sisseveost tuli: Saksamaalt 53,51%, S. Britanniasst 11,44%, P. Ameerika Ühisr. 11,02%, Tšecho-Slovakkiasst 4,60% ja Eestist 0,22%.

1913. a. hindade indeksiga võrreldes (1913=100) oli 1925. a. jaanuarikuu indeks 148,5; 1925. aasta veebruarikuu indeks 150,6 ja 1924. a. veebruarikuu indeks 122,6.

Leedu riigi tulud ja kulud 1924. a. (tuhandetes liiftides:

	Eelarves ettenäht.	Saadud
Korralised tulud:		
Oisekohesed maksud	30.593,5	33.926,1
Kaudsed maksud	97.030,6	98.453,2
Täiendus	13.426,0	14.954,5
Mitmes. riigimaksud	8.151,2	7.901,7
Tulud riigi ettevõtetest	45.219,3	43.902,4
Tulud riigi varand. ja kapit	21.884,7	24.998,7
Maa korraldusest	19,0	14,5
Riigi kassa	3.561,9	3.533,8
Mitmes. tulud	5.439,5	6.769,8
Kokku	225.325,7	234.434,7
Erakorralised tulud	4.421,1	1.338,5
Mitmes. arved	—	5.176,2
Kokku	229.746,8	240.969,4

Korralised kulud:	Eelarve järele.	Tegel. k.
Vabariigi president	310,4	309,3
Seim	1.358,7	1.337,2
Ministrite kabinet	1.251,6	3.882,3
Siseministeerium	17.289,2	16.126,0
Rahaministeerium	30.717,7	34.510,4
Põllutöoministr.	26.438,7	21.889,7
R.-haridus minist	24.637,5	24.537,6
Kohtuministeerium	6.320,7	5.939,5
Teedeministeerium	62.271,0	61.702,6
Välisministeerium	5.023,0	5.222,4
Riigikaitse minist.	49.778,6	55.942,8
Riigikontroll	945,7	924,1
Kokku	226.342,8	232.324,7

Raha saadetused Leedusse Ameerikast. 1924. a. jooksul on Ameerikast raha tulnud pankade kaudu ja postiga kokku lit 34.413.800.—

Raudteedel on veetud inimesi: 1. jaanuarist kuni 1-ni juulini 1922. a. 991.617; 1923. a. 1.079.692; 1924. a. 1.585.994.

Teated ettevõtete tegevusest.

Eesti klaasitööstuse o/ü. „Eko“ juhatus teatab osanikkudele, et osanikkude peakoosolek 24. aprillist s. a. otsustas endiste ja 1924. a. kahjude katteks maha kirjutada ühisuse tagavara- ja kustutuskapitaali Mk. 951.865,84 suuruses. Kuni 31. detsembrini 1923. a. realiseeritud Mk. 8.000.000 osakapitaalist maha kirjutada 50%, s. o. 500 marka iga osatähe pealt. Kõiki neid osatähte omanikke kohustatakse ühe kuu jooksul 24. aprillist s. a. arvates, sisse maksuma iga osatähe pealt mahakirjutatud 500 marka. Osatähed, mille pealt täiendav sissemaks tasumata jääb, loetakse hävitatuks.

Metallitööstuse o/ü. „Ilmarine“ on läinud 1924. a. kahjuga Emk. 72,0 tuh. lõõtanud. Ka 1922. ja 1923. a. lõppesid kahjuga. Tulusid on saadud Emk. 41.679,8 tuh., kuna kulusid Emk. 41.741,8 tuh. oli (% o/o makstud Emk. 4.141,5 tuh.). Äriseis 31. det. 1924. a. Emk. 70.600,8 tuh.

Järgnevad o/ü. läinud kolme aasta äriseisud (Emk. milj.):

Aktiiva	31.XII.24.	31.XII.23.	31.XII.22.
Kassa ja jooksvad arved pankades	0,02	0,8	0,4
Debitorid ja veksl.	4,1	4,0	5,5
Liikuv varandus	15,5	15,6	13,6
Liikumata	23,6	7,3	6,8
Valmis- ja poolvalmisaadused ning meterjaalid	23,1	41,1	42,0
Kahju	0,07	0,1	0,05
Passiva			
Kapitaaliid (põhi-kap. 16,0)	16,9	16,9	16,8
Kreditorid ja veksl.	52,7	61,2	54,4
Bilans ühes muuga	70,6	78,5	72,6

Võru Pank a/s. on oma läinud tegevusaasta puhetasuga Emk 478,7 tuh. lõpetanud, millest peakoosoleku otsuse põhjal 19. apr. s. a. määrati (tuh. Emk.): dividendiks - 372,9 (14% aksia pealt), tagavarakapitaalik - 47,9. amortisatsiooniks - 0,5, lisatasuks juhatusle ja ametnikkudele - 49,4 ja kultuuriliseks otstarbeks - 8,0. Tulusid on 1924. a. saadud Emk. 2.426,2 tuh. (saad. % o/o - 1.117,9, saad. komisjon - 1.116,6 ja muud - 191,7). Äriseis 31. det. 1924. a. Emk. 15.528,6 tuhat.

Järgnevad panga läinud kahe aasta äriseisud (milj. Emk.):

Aktiiva	31. XII. 24.	31. XII. 23.
Kassa ja jooksev arve E.		
Pangas	2,2	1,9
Diskonteeritud vekslid ja laenud	10,8	8,8
Korrespondendid	0,05	—
Liikumata varandus	2,3	2,3
Passiva		
Kapitaaliid	3,6	2,1
Hoiusummad	4,5	6,5
Korrespondendid	6,6	4,5
Kasu	0,5	0,5
Bilans ühes muudega	15,5	13,7

Eesti kaubandus-tööstusaktisiaselts „W. D. Zimdin“ on läinud 1924. a. tulusid Emk. 2.959,7 tuh. saanud, millest kulud Emk. 2.650,6 tuhat maha arvates, puhaskasu Emk. 309,1 tuh. järele jääb. Ariseis 31. detš. 1924. a. Emk. 9,0 milj. tasakaalus. Tähtsamate arvete seis oli (tuh. Emk.; klamrites 1923. a. andmed): kassa ja jooksvad orved - 1,0 (0,7); debitorid ja vekslid - 5,4 (13,6), kaubad - 2,0 (3,6), inventar - 0,6 (0,9), kapitaalid - 5,6 (5,5), kreditorid - 3,0 (12,5).

A/s. „Eesti Transiti“ on oma läinud tegevusaasta puhtakasuga Emk. 80,1 tuh. lõpetanud; sellest arvati (tuh. Emk.): 50% tagavarakapitaal juure - 4,0 ja riigimaksude kaifeks - 76,1. Ariseis 31. detš. 1924. a. Emk. 19,9 milj. Tähtsamate arvete seis oli järgmine (milj. Emk.); klamrites 1923. a. arv. seis): kaubad - 4,0 (1,3), metsatööstus - 4,1 (0,6), debitorid ja vekslid - 5,0 (2,6), kapitaalid - 2,3 (2,3), kreditorid ja vekslid - 17,5 (2,0).

Ärikalender.

21. mail.

Tallinna vastastikku vastutavate ametnikkude ühingu korriline peakoosolek kell 9 homm. Ühisklubi ruumes, Pikk tän. 42, Tallinnas.

22. mail.

Puutööstuse aktisiaselts „**Markel M. Makarov'i**“ aktsionäride korriline peakoosolek kell 5 p. l. seltsi ruumes, Tallinnas, Narva mnt. 27. A/s. „**Transito**“ korriline peakoosolek kell 6 p. l. Tallinnas, Vene t. 20. A/s. „**Loksa Tehased**“ korriline peakoosolek kell 1/2 6 p. l. Tallinnas, Narva mnt. 27. A/s. „**Vennad Abramsohn & Ko.**“ korriline peakoosolek kell 3 p. ärriruumes, Vene tän. 5. Tallinnas.

23. mail.

Nahatööstuse aktisiaselts „**Union'i**“ aktsionäride korriline peakoosolek kell 1/2 3 p. l. aktisiaseltsi ruumes, Tallinnas, Maakri tän. 19-21. A/s. „**Helios**“ korriline peakoosolek kell 6 p. l. seltsi ruumes, Tartus, Prom. t. 7.

25. mail.

A/s. „**Osta**“ korriline peakoosolek, kell 6 õhtul, juhatuses kontor, Tallinnas, Estonia pstee. 27. Aktisiaseltsi „**British-Estonia Linaekspor**“ korriline peakoosolek kell 6 p. l.

26. mail.

Tallinna kaupmeeste diskonto ja laenu panga korriline peakoosolek, kell 6 p. l. panga ruumes, Tallinnas, Viru t. 18. „**Port-Kunda**“ isemendivabrik aktiaomanikkude korriline peakoosolek, Tallinnas, Viru t. 9, juhatuses ruumes.

27. mail.

Eesti kinnitus a/s. „**Polaris**“ korriline peakoosolek kell 6 p. l. Eesti vabrikantide ühisuse ruumes, Tallinnas, Vana Viru t. 12.

Tähtsamad vähempakkumised.

Riigi raudteevalitsuse varustusosakond (Tallinnas, Tehnika t. 16-a, tuba 18) 3. juunil s. a. kell 10 homm. - 54.000 kgr. katlaplekk.

Metsamaterjalide oksjonid.

23. mail s. a. kell 13 metsade peavalitsuses, Tallinnas, Toomkiriku pl. nr. 3 Kuusiku metskonnast Rapla ning Keava raudteejaamadesse väljaveetud umbes 1346 tk. - 20850 k.-j. okaspuupalke, alghinnaga 39 mk. kantjalg; Sagadi metskonnast mere-randa väljaveetud umbes 500 kantsülda propse ning paberipuid, alghinnaga 5600 mk. kantsüld.

23. mail s. a. kell 12 Tartu metskonna kaniseleis, Tartus, V. Põik tän. nr. 3: Kärevere ning Jõgeva metskondadest Voldi Kaarepere raudteejaamadesse väljaveetud umbes 2143. tk. - 22.223 k.-j. okaspuupalke, 7 üksuses, alghindadega 32-35 mk. kantjalg.

25. mail s. a. kell 12 Rakvere vallamajas, Rakveres: Püssi metskonnast Sonda kitsatee ääre väljaveetud umbes 4553 tk. - 46.168 k.-j. okaspuupalke, 5 üksuses, alghindadega 25-28 mk. kantjalg; Jõhvi metskonnast Jõhvi raudteejaama väljaveetud umbes 4.928 tk. - 46.156 k.-j. okaspuupalke, 4 üksuses, alghindadega 33-38 mk. kantjalg ja Vaivara metskonnast laduplatsidele (Auvere ja Vaivara raudteejaamadesse, merekaldale ja Naroova jõe kaldale Mustajõe suus) väljaveetud umbes 5.266 tk. - 55564 k.-j. okaspuupalke ja 65 k.-s. küttepuid, 5 üksuses, alghindadega palkidel 30-36 mk. kantjalg ja küttepuudel 3500 mk. kantsüld; Roela metskonnas metsas asuvad umbes 443 tk. - 5759 k.-j. okaspuupalke, 2 üksuses, alghinnaga 20 mk. kantjalg; Rakvere metskonnast Kabala raudteejaama väljaveetud umbes 30. k.-s. propse, alghinnaga 6000 mk. kantsüld; Vaivara metskonnast Auvere ja Vaivara raudteejaamadesse väljaveetud umbes 50 k.-s. propse, alghinnaga 6000 mk. kantsüld.

Küttepuid müüakse kantsülla mõöduga 7'X7'X7'. Propsid arvatakse kantsülla mõöduga 7'X7'X7'.

Pakkumisest osavõtjad on kohustatud enne pakumise algust 10% pakutava üksuse alghinnast oksjonikomisjonile kindlustuseks sisse maksma.

Lähemaid teateid müüdvate materjalide kohta annavad eelpoolnimetatud metsaülemad ja metsade peavalitsuse tööstusosakond.

Isiklikud teated.

Varanduse hoolekanne.

Aleksander Jakobi p. Pöder'i ja Peeter Semjoni p. Semjonov'i varanduste üle on hoolekanne sisse seatud. (R. T. nr. 79/80 - 1925)

Abteluvaranduse lahutamise lepingud.

Rudolf Passup ja Marie Passup, sünd. Jürjo; Oskar Tõnise p. Jürgen ja Elfriede-Anette Juhani t. Jürgen, sünd. Viirman; Maksimilian Bekmann ja Melanie Bekmann, sünd. Hiip.

Varanduse hoolekande lõpetamine.

Tallinna-Haapsalu rahukogu tsiviilosakond kuulutab, et määrusega 15. maist 1923. a. rakajaks tunnistatud Theodor Aab on kohtupalati määrusega 16. märtsist 1925. a. võimeliseks tunnistatud oma varanduse üle valitseda ja et hoolekanne tema varanduse üle on lõpetatud. (R. T. nr. 81/82 - 1925)

Maksujõuetuks tunnistamine.

Tallinna-Haapsalu rahukogu määruse põhjal 8. maist 1925. a. on aktisiaselts „**Harju Pank**“ maksude seisma-paneku pärast tunnistatud maksujõuetuks.

(R. T. nr. 81/82 - 1925)

Tallinna-Haapsalu rahukogu määruse põhjal 9. maist 1925. a. on Joseph (Joosep) Idelson kaubandusiselt maksujõuetuks tunnistatud.

(R. T. nr. 81/82 - 1925)

Kaubalaadimised riigi raudteel.

Üksikutel nädalatel on meie era-kokkuvõtte järele riigi laiaroopalisel raudteedel kaupu laaditud järgmisel määral (vagunid):

	19-25. märts.	26. m. apr.	2-8. apr.	9-15. apr.	16-22. apr.	23-29. apr.
Teravilja ja Jahu . . .	113	126	106	11	125	90
Kartulid . . .	39	68	71	18	161	78

Elus loomi . . .	46	80	54	43	95	128
Linu ja takku	21	10	16	1	4	6
Põletispuid . .	670	424	381	96	350	327
Muud metsa-						
materjali . . .	656	434	462	96	549	529
Põlevkivi . . .	183	164	137	39	138	103
Turvast.	18	5	9	6	2	—
Tsementi	34	46	64	9	111	64
Lupja	7	10	11	3	14	18
Muud erakaupa	1088	850	1057	414	1112	922
Kokku	2885	2217	2368	736	2661	2265
Raudtee veod	215	228	235	86	314	324
Kokku laadit. .	3100	2445	2603	822	2975	2589

Tallinna laiaroopalise raudtee kaubajaama (kõikidesse kauba vastuvõtte punktidesse) on samade aegade jooksul sisemaal sisse tulnud (arvesse on võetud ainult vagunisade defused) :

	2-8.	9-15.	16-22.	23-29	30. apr.	7-13.
	apr.	apr.	apr.	apr.	6. maini.	maini.
Teravilja ja						
jahu.	11	3	2	2	1	—
Kartulid	75	34	151	117	16	59
Põletispuid . .	173	64	120	164	57	191
Metsamaterj. .	471	224	442	549	505	511
Linu ja takku	3	9	—	1	2	2
Põlevkivi . . .	99	54	88	74	50	85
Turvast.	3	2	2	—	—	1
Muud erakaubad	188	164	190	340	307	188
Kokku	886	1029	575	995	1247	1037

Turu ülevaated.

Rahaturg.

Rahamärkide emissiooni korraldava instruksiooni, millest eelmises numbris siinkohal mõeldamises kirjutati, nõuab lähemat harullemist. Meie kätte arvestus uue instruksiooni järgi, enne ametlikku paberi kättejõudmist, sündis teadmises, et 2500 miljonilise katmata tsirkulatsiooni osa juures protsentuaalselt arvestatamist enam ei nõuta, nagu see Soomes ja Inglismaal sünnib. Tegelikult näeb instruksioon ette veel 30. protsendilise kätte alammäära. Nii saame instruksiooni kätte kohta kaks lauset:

1) kätte alammääraks on 30⁰/₀, ja 2) katmata osa ülemmääraks — 70⁰/₀ ehk 2500 milj. mk.

Sellega koos käivad kaks järeldust:

1) Kattevaba osa tsirkulatsioonist, 2500 milj. mk., ei pea ilmtingimata, ja ei saagi kasutatud olla; 2) Selle lõpuliku kasutamise puhul on ülejäänud 30 protsendiline osa tsirkulatsioonist tõesti kaetud mark marga vastu.

Neist põhilausestest väljamineks näeme kui huvitava ja mõjuvaks piduriks kujuneb iseenesest 2500 miljoniline kattevaba tsirkulatsiooni ülemmäär. Nii pea kui 2500 milj. marka lõpulikult kasutatud s. t. 70⁰/₀ tsirkulatsioonist katmata ja 30⁰/₀ kaetud välisvaradega, oleme jõudnud üldtsirkulatsiooni ülemmääran vähesete valuuta reservide juures s. t. 3571,4 milj. margani. Samal ajal on valuuta tagavaradele edaspidiseks vähenemiseks piir ees, ja see võib sündida ainult siis, kui katmata osa rahahulga siiski väheneb.

Tsirkulatsioonist juures 3571,4 milj. marka ja 30⁰/₀ kaetud, on vahetõde järgmine:

30 ⁰ / ₀ kaetud	1.071,4 milj. mk.
70 ⁰ / ₀ katmata	2.500,0 " "
	3.571,4 milj. mk.

Langeb meil valuutatagavara sama tsirkulatsiooni juures 10⁰/₀ võrra s. t. 714,2 marka, siis on vahetõde:

20 ⁰ / ₀ kaetud	714,2 milj. mk.
80 ⁰ / ₀ katmata	2.857,2 " "
	3.571,4 milj. mk.

Siin näeme kahekordset määruse rikkumist: esiteks on kätte osa ainult 20⁰/₀, mis lubamata; teiseks, on kätte vaba osa 2-857,2 milj., mis samuti 2500 milj. ülemmäär rikkunud.

714,2 milj. margalise valuuta vabade reservide juures ei saa tsirkulatsioon suurem olla kui

30 ⁰ / ₀ kaetud osa	714,2 milj. mk.
70 ⁰ / ₀ katmata	1.666,0 " "
	2.380,2 milj. mk.

357 miljoniline valuuta kahanemine endisest katkest kutsus 834 miljonilise katmata tsirkulatsiooni kahanemise esile. Olgugi, et katmata osa tsirkulatsioonis lubatud 2500 milj. mk., ei luba seda teiselt poolt 30⁰/₀-st kättest kiini pidamine. Samuti vähendab kätte suurendamise protsent kätte vaba osa. Seega 2500 milj. asemel 2143 milj. mk.

40 ⁰ / ₀ kaetud	1.428,4 milj. mk.
60 ⁰ / ₀ katmata	2.143,0 " "
	3.571,4 milj. mk.

Nii reguleeruvad vastastikkult instruksiooni kaks põhimõtet: 30-protsendiline kätte nõue ei lase kattevaba tsirkulatsiooni üle 70⁰/₀ tõusta ja tsirkulatsiooni langemisel alla 3571,4 milj. marka peab kattevaba osa vähenema niivõrd, et ta ikka tsirkulatsioonist 70⁰/₀ välja teeb. Nii on siis kui tsirkulatsioon:

3000 milj. mk.	— 900 milj. kätte	2100 milj. katmata
2000 " "	— 600 " "	1400 " "
1000 " "	— 300 " "	700 " "

Tsirkulatsiooni suurenemise juures on osad vastupidised; siin takistab 2500 milj. margaline kattevaba osa raha hulka suurenemast ilma valuuta tagavarade veel suurema tõusuta. 7000 miljonilise tsirkulatsiooni juures oleks ainult 30⁰/₀-se kätte nõudel 2100 milj. välisvaluutat küllalt, ja 4900 milj. marka oleks katmata. Nüüd aga tohib katmata olla ainult 2500 milj. marka — kõik muu aga kaetud. Nii saame suurenemise puhul järgmise liikumise:

Tsirkulatsioon	Katte	Kattevaba ülemmäär
3571 milj. mk.	1071 milj. mk.	30,0 ⁰ / ₀ 2500 milj.
4000 " "	1500 " "	37,5 ⁰ / ₀ 2500 " "
5000 " "	2500 " "	50,0 ⁰ / ₀ 2500 " "
6000 " "	3500 " "	58,4 ⁰ / ₀ 2500 " "
7000 " "	4500 " "	64,3 ⁰ / ₀ 2500 " "

Järjelikult, on tsirkulatsiooni suurenemine takistatud 2500 milj. margalise kattevaba ülemmääraga ja nõuab suurendatud valuutatagavarasid ja kõrget kätteprotsenti.

Ent, selles seisabki selle kahekordse piiramise headus ning tähtsus*). V. P.

Eesti panga ärisels.

Miljonites markades.

Aktiva.	7. V. 1925.	30. IV. 1925.	23. IV. 1925.	31. III. 1925.	30. IV. 1924.
Kassa	875,5	787,2	716,5	715,5	863,4
Kuul, hoitusummad väljam. ja välisvaluuta kassa, millest maha arvatud väliskohustus.	662,9	751,5	807,5	892,7	524,8

*) Toimetuse seisukoht selles küsimuses on väljendatud käesoleva numbriga kommentaarid.

	7. V. 1925.	30. IV. 1925.	23. IV. 1925.	31. III. 1925.	30. IV. 1924.
Sell. „Loro“ debet	129,0	129,7	129,5	123,5	220,4
Välisvaluuta					
vekslid	290,7	274,2	263,7	282,2	463,9
Diskont. vekslid	1.595,4	1.575,5	1.556,5	1.528,8	1.695,6
Mitmes. kindlustatud laenu	4.141,0	4.139,9	4.018,0	4.039,5	3.591,2
Sellest akkred. ja gar. laenu	655,1	666,5	670,5	652,7	815,1
Passiva.					
Kapital ja tagavara kapitalid	398,0	398,0	398,0	398,0	325,0
Pangatahed	2.250,0	2.250,0	2.250,0	2.250,0	2.250,0
Hoiusummad	3.962,3	3.856,9	3.837,8	3.956,4	3.426,1
Sellest riigik. hoiusummad	2.536,3	2.586,4	2.382,3	2.696,7	1.877,0
Akkreditiivid ja garantid	537,5	558,8	54,14	546,3	809,7
Eesti panga arvetes aruande nädala jooksul peab konstateerima suurenemist kassas, kõikides laenudes					

ja hoiusummade, ning kahanemist ainult välisvaluuta arvel.

Välisvaluuta vabad tagavarad langetasid 751,5 milj. marga pealt 662,9 milj. peale, seega 88,6 milj. võrra. Läänud aastal oli see kahanemine vähem, 12,1 milj. marka. Suurem osa välisvaluutast voolab kohustuste katmiseks, mida senine suur vilja, eriti nisu, sissevedu aasta esimesel veerandil; sellele lisanduvad igasuguste suvisesooni sisseveo tasumised.

Kassa suurenemine ulatab 88,3 milj. mk. peale, mis ka tsirkulatsiooni 3,466 milj. pealt 30. aprillil 3.376 milj. marga peale 7. mail viis, 15. mail oli tsirkulatsioon peaaegu sama suur.

Laenudes suurenesid diskonteeritud vekslid 19,9 milj. marka, kindlustatud laenu 1,1 milj. marka ja välisvaluuta laenu - 16,5 milj. marka, seega võrdlemisi vähemad läinud aasta liikumisest.

Hoiusummad suurenesid 106 milj. marga võrra, sellest eriti jooksvad arved, mis näitab, et kaubanduses võrdlemisi elav raha juurevool. Kinnitatakse, et ostmine, eriti sesoonitarvetes, väga hoogne.

Viimased välisbörsede kursid *).

	London			Stockholm			Helsingi			New-York		
	1924 a.		1925. a.	1924 a.		1925. a.	1924 a.		1925. a.	1924 a.		1925. a.
	15. V	7. V		15. V	15. V		7. V	15. V		15. V	30. IV	
Naelsterling	-	-	-	16.445	18.135	18.152	174.15	192.40	192.85	4.3662	4.8525	4.8543
Dollar	4.3668	4.8525	4.8534	3.765	3.7375	3.7387	39.85	39.70	39.70	-	-	-
Prantsuse frank	75.65	93.35	93.20	22.05	19.425	19.55	237.00	209.50	208	-	-	-
Helveetsia frank	-	-	-	66.80	72.325	72.375	-	-	-	-	-	-
Rootsi kroon	16.435	18.12	18.15	-	-	-	10.59	10.645	10.62	-	-	-
Soome mark	174	192.25	192.75	9.44	9.41	94.25	-	-	-	Praaga		
Daani kroon	25.81	25.75	25.85	63.85	70.40	70.25	676	739	749	1924 a.	1925. a.	
Hollandi gulden	11.666	12.0875	12.0738	140.70	150.25	150.35	1490	15.96	15.98	15. V	7. V	15. V
Eesti mark	-	-	-	-	-	-	1050	10.65	10.65	9	9	9
Kuld per unts.	94/6	84/11	84/11,5	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	100 Eesti marka, Berliinis 5. mail						1925. a.	-	1.133			
									7.	-	1.118	
									13.	-	1.123	
									Londonis 2. mail	-	1.820 mk. üks £.	
									8.	-	1.845	

*) London noteerib kurse: £ 1 nii mitu vastava maa rahaüksust. Mujal on noteerimisviis nagu Tallinnas s. t. kurs näitab ühe naelsterlingi ja dollari hinda oma maa rahaüksustes ja kõikide teiste valuutade hinda 100 üksuse eest.

Naelsterling jätkab peale kullaturu vabaks kuulutamist tasast tõusu ja oli 15. mail 4,8534, seega vähem kui 0,30% alla pariteedi, mida suudetakse saavutada kaunis pea. Vastavalt tõusis naelsterlingi koteerimine välisbörsedel: Stockholmis 18,11 pealt 30. aprillil 18,152 peale 15. mail, Helsingis 190,5 pealt 192,85, New-Yorgis 4,846 pealt 4,8543.

30. aprillist on otsustanud kulla peale üle minna ka Holland ja ühes viimasega Hollandi India, Uus Merimaa ja Austraalia. Samast kuupäevast on kullaturg vabaks antud. Guldeni praegune hind Londonis on 12,0738, esimesel mail 12,0765, esimesel aprillil 11,940.

Skandinaavia valuutadest on Rootsi kroonil

tendents hiljutist langust tagasi võtta. Dollar, mis viimasel ajal 3,74 hinnati, on uuesti 3,7387, seega siiski kaugel küllalt endisest 3,710. Daani krooni tõusule on vastandina reaktsioon ilmsiks tulnud: Stockholmis koteeriti 70,40 asemel 70,25, Londonis 25,56 asemel 25,85.

Prantsuse frank püsib 93 f. ümber naelsterlingi eest. Ärevad jutud, nagu oleks Prantsuse valitsusel rahalisi raskusi, lükati avaliku teadaandega ümber, millega ka alus frangi spekulatsioonil võeti. Belgia frank jälgib oma naabri raha liikumist õige lähedalt.

Eesti mark Londonis hinnati 1845 marka naelsterlingi eest endise 1820 vastu.

**Tähtsamate en gros kaupade hinnad, mis läinud nädalal kauba börsel
koteerimise komisjoni poolt koteeriti.**

Jahud: nisu, pehme, kõrgem			Heeringad Norra Sloe	tünn	—
Ingl. ja Ameerika sort.	pd.	870—890	Liha, sea, I. sort	pd.	1900—2000
" " sõre Ameerika	"	900—	" looma, I. sort	"	1160—1260
"J. Puchk ja Pojad" suurveski			Pekk, eksport. I s.	"	—
saadused. Hinnad arvatud 50			Heinad, aasa	vaguniviisi	"
klg. eest ühes valge puuvillase			Õlkoogid, linaseemne	"	330
kotiga:			" palmi	"	—
Patent rukkipeül	50 kg.	1850	" paevalille	"	305—
Manna	"	2975	" soja	"	240—255
Sõre salajahu	"	2775	Nisukliid	"	—
"Eesti parem" saiajahu	50 kg.	2775	Rukkikliid	"	—
Kalev	50 kg.	2675	Puuvilla riie, Bjas, D. I.	afs.	48,25—54
"Kungla"	50 kg.	2575	" Mitkal, ekstra	"	34,50—41,25
"Sampo"	"	2475	Lina, Liivi R.	pd.	2600—
"Taara"	"	835	" Petseri	"	2900—3000
A/S. Rotermanni tehaste jahud:			" Tartu	"	2700—2750
nisu, pehme	pd.	850—900	Lina, Võru	"	2800—2850
" sõre	"	950—	Lina seemned, õli 87 ¹ / ₂ % basis fr. Tall.	"	—
" pehmed, teised sordid	"	—	" külvi 98 ⁰ / ₀	"	—740
" I sort	"	—	Takud, Codilla I.	"	—
Rukki jahud	"	380—410	" II.	"	—
" püül	"	530—560	Kivisüsi, auru Yorkshire 2k. pest.	"	50—52
Nisu, Vene	"	—	" Newcastle	"	49—50
Rukis Eesti	"	—	" sepa	"	55—58
" Vene	"	—	Koks, valu	"	70—75
" Ameerika	"	—375	" gaasi	"	85—
Kaerad, toidu, Eesti	"	350—	Põlevkivi, I. sort	"	10
" seemne, Vene	"	400	Põlevkivi II. sort	"	7,50
Odrad, õlle	"	425—435	" III. "	"	5
Erned, rohelisted, Eesti	"	—	Raud sordi	"	265—275
" Hollandi	"	630—	" kandetalad (T)	"	280—300
Riis, Burma II.	"	700—	" vits	"	410—480
Kartulid, eksport fob Tallinn	"	95—100	" raud plekk	"	370—535
" piirituse	"	75—80	" tsingitud	"	720—760
Kartuli tärkliis „Superieur“	"	800—	Teras Inglis	"	—
Piim, pudelites	ltr.	18—	" Saksa	"	—
Või, meierei, eksport	pd.	4120—4200	" nikkel	"	480—490
Või siseturg	"	—	" vedru	"	1200—1400
Margariin, väljamaa	"	1960—2240	" tööriistad	"	—
Juust, koh. Schveitsi. Kodumaa.	pd.	2900—3000	" talla	"	170—200
Kaseiin	"	500—600	Malm	"	9000—9500
Munad, eksport I. s. (sinine tpl.)	"	11—12	Inglüstina	"	1400—
" II. s.	"	10—	Seatina	"	4000—4300
Kakao, Inglis	"	2300—2400	Vask, plekk punane	"	3700—4200
" Ameerika	"	1600—	" valge	"	1700—1800
" Hollandi	"	2600—	Tsink-plekk	"	—
Kohvi, Rio Santos	"	5400—5800	"	"	—
Kohvi, Kesk Ameerika sordid	"	6000—7400	Masinaõli, Vene, Nobel No. 6	"	650—670
" Mexiko	"	—	" Ameerika	"	560—620
Tee, lahtine Pekoe broken, Java	"	—	" Ameerika autoõli	"	725—950
" " Orange Pekoe, Java	"	7200—7600	" Ameerika vacuum	"	1400—1500
" " " Tseilon	"	7600—8000	Tsilindriõli, Vene	"	950—
" " " Moning. Hiina	"	4800—5200	" Ameerika harilik aur 280 ⁰	"	—
Suhkur peenike valge, Saksamaa	"	755—760	" ülekuumanud „ 320 ⁰	"	1040—1050
" Java	"	—	Põlevkivi õli	"	170—220
" Poola	"	—	" pigi	"	220—
" Czechoslovaakia	"	765—770	Nafta, Vene	"	260—
Siirup, kartuli, B 42 ⁰	"	900—	" Ameerika	"	220—280
" " B 38 ⁰	"	—	Petrooleum, Vene	"	270—200
" " Glucose	"	900—	" Ameerika	"	270—283
Sool, lahtine Saksa	"	51—52	Bensiin, Vene	"	620—680
" " Hispania	"	50—	" Ameerika	"	—
" " Vene	"	54—	Piiritus, eksport. (excl. vaat) fob	ltr.	—
Heeringad Yarmouth, Matties	tünn	4300—4600	Pesusooda	pd.	210—220
" " Matfulls.	"	4600—4800	Seebkivi 72 ⁰ / ₀ , Inglis	"	580—610
" " Shotti, Matties	"	5100—5400	Parafiin 102 ⁰ —110 ⁰	"	—
" " Matfulls	"	5400—5800	" " 120 ⁰ —134 ⁰	"	—

Parkimise ekstrakt	pd.	—
Väävel, õie 98%	—	—
Värvid, nigrosin vees sulav, välj.	”	9200—10.000
” tsinkvalge Saksa	”	1500—1600
” tinavalge Englise	”	1800—1900
” ooker Prants.	”	310—450
Väetisained, salpeeter, Norra (k. 6)	”	—
” Tshilli	”	420
” Superfosf. E. T. K. must kukk	”	—
(k. 6 pd.) 18—30% fr. Tallinn	”	675—
” Thomasjahuk. 100 kg. 17—18%o	”	590—
” Väävelhapu ammoniak	”	2750
” Lubja lämmastik 18%o	”	1850
” Kaalisool, 30%o, kott 6 pd. frkojaam	”	670—
” 40%o	”	840—
” Kainiit 12%o lahtine	pd.	—
” Vosvoriit, Eesti 6%o	—	—
Paber, rotatsiooni	”	440
Tsement, Portland, Port-Kunda	—	—
pütt 10 pd. 10 naela	pütt	830
Tsement, Portland, Aseri	—	770
Kriit, toores	pd.	110
” pestud	—	125—130
Asfalt	—	130
Kivitõrv, Rootsi	—	300—
Puutõrv, Daani	—	450—
Lubi	—	50
Gips, tükkides frko Isborsk	—	25
” jahvatatud toores	—	35
” krohvimise, ilma kottideta	—	45—70
Teliskivid, I. sort, tuhat, fr. Tall.	—	6500—8000
Silikat D/B/B/	—	—
Puumaterjalid, saetud	—	—
Eesti Strd I, II ja III s. frko Tal.	—	—
” IV s.	—	—
” propsid; 7×7	—	—
” liiprid	—	—
Põletispuud, sega 20%okaski, k. sld.	—	—
Nahk, talla, Eesti kodumaa too-	—	—
resnahast valmistud . pd. I s.	—	5400—5600
Nahk, talla, Ameer. tooresn. val-	—	—
mist. I sort	—	6400—7000
Nahk, talla, Ameer. tooresn. val-	—	—
mist. II sort	—	—
Toores nahk väiksed ja suured	—	—
Tuletikud, origin. kast (500 pakki)	—	—7300

Prahid :

Lina

Tallinn — Stettin	tonn sh.	20/—
” — Ghent	”	24—25/—
” — Dundee	—	—
” — Belfast	—	—

Takud + 0/o

Puumaterjalid D/B/B/ Standard

Tallinn — London	—	—
” — E. C. C. P. (Ingl. idarand)	sh.	40—41
” — Antwerpen	—	—
” — Southampton	—	—
” — Manchester	—	—
” — Amsterdam	—	—
” — Dundie	sh.	—

Segakaup

Tallinn — Stettin	tonn sh.	12—30/—
” — London	—	—
” — Stockholm,	Rk.	10—35

Või

Tallinn — Stettin	tünn sh.	1/6
-----------------------------	----------	-----

Kartulid

Tallinn — Stockholm	tonn	—
-------------------------------	------	---

Tallinna börs kursisedel

		11. V.	13. V.	15. V.
1 dollar	O.	372,—	372,—	372,—
	M.	375,—	375,—	375,—
	T.	—	—	—
1 naelsterling	O.	1807	1807	1808
	M.	1822	1822	1823
	T.	—	—	—
100 Saksa riigimarka	O.	8.850	8.850	8850
	M.	8.975	8.975	8975
	T.	—	—	—
100 Soome mrk.	O.	938	938	938
	M.	947	947	947
	T.	—	—	—
100 Rootsi kr.	O.	9.975	9.975	9.950
	M.	10.075	10.075	10.075
	T.	—	—	—
100 Daani krooni	O.	7025	7025	7015
	M.	7125	7125	7115
	T.	—	—	—
100 Prantsuse frk.	O.	1925	1930	1940
	M.	1975	1980	1980
	T.	—	—	—
100 Holl. gulden.	O.	14.975	14.975	14.975
	M.	15.175	15.175	15.175
	T.	—	—	—
100 Laffi	O.	7150	7150	7150
	M.	7250	7250	7250
	T.	—	—	—
100 Tšehosl. kr.	O.	1100	1100	1100
	M.	1125	1125	1125
	T.	—	—	—
1 Eesti kroon	O.	—	—	—
	M.	—	—	—
	T.	100	100	100
100 Itaalia liiri	O.	1525	1525	1525
	M.	1565	1565	1560
	T.	—	—	—
100 Norra krooni	O.	6275	6250	6265
	M.	6375	6350	6365
	T.	—	—	—
100 Belgia franki	O.	1870	1865	1875
	M.	1920	1915	1915
	T.	—	—	—
100 Helveetsia fr.	O.	7200	7200	7200
	M.	7300	7300	7300
	T.	—	—	—
1 Tschervonets	O.	1875	1875	1875
	M.	1940	1940	1940
	T.	—	—	—
1 Austria shilling	O.	52,50	52,50	52,50
	M.	53,50	53,50	53,50
	T.	—	—	—
1000 Ungari kr.	O.	5,05	5,05	5,05
	M.	5,30	5,30	5,30
	T.	—	—	—